

Predrag Dabović
Škrabanja i žvrljotine

Predrag Dabović

Škrabanja i žvrljotine

Beograd – London, 2012

ŠMEK KRAJ HYDE PARKA

Nakreso bi se sa par ekstra jakih CIDERa i movao bih se ulicama ohrabren, Valentino. Gledam žene bezobrazno, pa onda kao ne marim, samo ih snimam, pa opet bludno, dozivam ih očima, i miran sam, da, ljubavnik, strašni jebač iz Braće Jerkovića, taj je trpao od Atlantika do Pacifika, u oba pravca.

Da, hrabar, CIDER radi,
sunce roka u glavu,
treba sad prići,
da,
ova se kao nešto smeška,
al drhte mi ruke,
nešto me steže grlo,
srce mi je kao mali zeka,
sad će da ga pojedu,
i ništa ne kažem,
prođem...

... pa se osvrćem, gledam je u fazonu “Što ona mene ne startuje, zar ne vidi kako je hoću?” Kako je glupa! Sad je ne bi i da me moli! Ma bi, lažem. Dižem sebi cenu. Nije zeka, svinja je.

Pa skrenem u drugu ulicu na vrhu. Prolazim kraj čuvenog parka za koji me je uvek bolelo kurac. Ima manje sveta. Manje žena.

Koji ću tuda?

Ma neka, nije to za mene.

Nije više.

Šta mi treba tu neka pizda? Kao da ih nisam imao dovoljno. Čak i previše.

Koliko sam se samo puta zaklinjao da neću više da se bakćem s njima a naročito ne na ovaj način, da ih tu nešto startujem na ulici kao besan pas.

Al setim se kako mi je to uspevalo mnogo puta... A i vala, beše davno zadnje zadovoljstvo/razočarenje sa ženom. Sedenje sa samim sobom u onoj mojoj sobici i nekoliko konzervi otrova su uticali da zaboravim razočarenje, da se samo setim zadovoljstva, i što više razmišljam o tome, sve mi jača želja i nagon, i onda izletim na ulicu kao pušten s lanca.

Razulareni bik.

Sivonja.

Ma koje bre razočarenje, biće mi samo zadovoljstvo! Ko zna, možda ću opet da naletim na nekoga s kim će mi i posle svršenog čina biti lepo.

Da, trebalo bi da verujem u to.

Valjda mi zato i stane grlo kad treba da sam rečit, jer ja tražio sam ljubav (skoro sam buldožer), ljubavi malo a ne tamo neki životinjski kontakt.

Al što više cirke, tolko više se pojačavao samo životinjski nagon a onaj o ljubavi i *happy end*-u se gasio, dok se ne bi izgubio komplet. Izgleda još nisam bio prava zver. Trebao sam možda još jednu konzervu uništiti, ili dve.

Da, bio bih hrabriji,
al onda bih plesao ulicama
kao pomahnitali igrač,
cik-cakovao bih.

A onda te niko neće,
niko,
a naročito ne žena,
tek ne lepa.

Onda bih samo bio otpadak kakvih ima toliko u ovom smrdljivom gradu, da još uvek ne znaju šta da rade oko toga.

A Ameri neće da bombarduju. Možda Kinezi jednog dana. Nadam se.

Naletim na neku stariju plavušu.
Osmehne mi se polučedno-poluzmijski.

Žene su zmije, palacaju, i samo se uvijaju. I vole da se družu (i drže) s muškarčevom zmijom.

Glupo se osmehnem i prođem. Ma samo još gutljaj CIDERa da sam...

I okrenem se,
morao sam videti još jedan svoj gubitak.
Volim kad gubim,
volim da vidim to razočarenje,
pa da imam jak razlog
zašto ću mrzeti svoj život,
volim da...

... i vidim da ona stoji i gleda ka meni. Stanem. I krenem ka njoj. K vragu, sad ću tu da je razbijem na ulici, nek svi gledaju. Ko se bre stidi!? A to što nemam cvikere i mnogo sam kratkovid, to uopšte nije važno, mislim, nije ona gledala u mene već je zverala unaokolo, tražila nešto pogledom.

– Izvinite, ali vi ste mnogo lepa žena, pa bih vas pitao, ako bi vam se sviđalo, da odemo negde na piće, kafu, šta li...

Uh, kako sam deklamovao, trudeći se da izgledam što nevinije. S blagim osmehom, mokrim dlanovima, ubrzanim srcem što rilo je, ali s jakom željom da uspem.

Više mi nije trebalo piće,
trebala mi je žena.
Trebao mi je taj osećaj
da se vatam s nekom po mokrom čaršavu.
Da osetim tuđu kožu.
Da im prolazim prstima kroz kosu.
Da budem nežan s njima i govorim im
lepe stvari.
Pa da se onda pretvorim u zver i jašem ih
kao lud.
Divlji konji.

Ko ono reče da neće životinjski kontakt?

Svidela joj se ideja, što da ne, reče, ali, treba da se nađe
s prijateljem a ne zna gde je “ta” kafana. Objasnim joj gde je a
i to da ne moramo danas na piće. Sutra ili kad već.

– Da, sutra bi bila dobra ideja. – reče i stadosmo da se
dogovaramo gde da se nađemo.

Normalno da sam bio srećan.

I normalno da sam popio još gomilu konzervi.

Padao sam po svojoj sobi
i razbacivao stvari po njoj,
puštao glasnu muziku.
Bio sam pijan.
Hrabar.
I, hej, bio sam muškarac. Koji će sutra
da se dokaže.

Sutra, to večito sutra.

(HEAVY) MENTAL HIGIJENA

Ustao sam u pet popodne. Na silu sam oprao zube.
Vukao sam se ulicama.
Sretnem Hasana. Čudi se što me nema u kladionici danima.

– Loše su trke! – slažem.

– Sutra NEWMARKET! – stari će Egipćanin živo.

Da, da, doći ću sutra, obećam mu. Moći ću jer mi je danas prošao ček.

Odem u biblioteku. Hteo sam da uzmem TOM WAITSa pa da ga ispečem. Nema. Opet ga neko drugi sluša. Peče? Dal da uzmem TUSK? Drugi put ću.

Gledam pice na ulici. Lepe. Ne jebu me pet posto. Ni ja njih.

U samiški kupim novine, jabuke, konzervu karija i neki cereal. Tražim neki “čistač” za pločice u mom kupatilu. Sto izbora. Te ovaj, te likvidni, pa miris borovine, pa neki koji samo naprskaš i posle pet minuta spereš, ne moraš da drndaš krpom ili čime već. Vau! Šta ti je tehnologija! Pa me neka riba zakači ramenom, pa se izvinjava. Ja ništa. Mislim, trebalo bi oprati štokave pločice.

Ona stane pored mene. Isto u potrazi za nekim jakim, efikasnijim dezinfektantom. Ja joj gledam u noge. Sav taj najlon. Članci. Pa čučne, i tumara po donjim policama. Kolena joj se zategla do usijanja. Blenem.

Kolena mi gaze iris, pršte mozgom, otresaju svu paučinu, bude i nadimaju adrenalin, nadražuju srce da radi brže, pumpa se brže krv i više za određene teritorije, nadima se još ponešto... Kolena, tu skoro na podu znane samiške.

I ode.

Na kraju kupim najjeftiniji vim.

Sredstvo za čišćenje koje samo čisti?! Hoću ja da ribam! Šta će mi gitara koja sama svira? Hoću ja da sviram!

Pre gajbe, u nekoj usranoj radnji kupim jeftini, veliki selotejp. Treba mi da ulepim čaršave oko sundera, mog odra.

Bacim rižu da se kuva. Smotam zelenu, malu. I otčepim SATRIANIjev blues sidi...DOWN...DOWN...DOWN...

Pade mi na um čika Jova Zmaj. Tako mi se osnovna škola zvala. Valjda se još tako zove. "Deco, deco... pozdravlja vas čika Jova..." Počnem da se kliberim. Pa me tako uduvanog zagolica Austrija. Napišem pesmu o nekoj sisatoj švabici, u koju sam se nekad bio zaljubio. (Budala! Što stariji, to gluplji!) Nešto kako mislim da ispaštaće jednog dana i kako mi je žao što će joj se to desiti. Ne znam dal sam bio neiskren. (Možda zato što sam ljut, jer shvatam da sam budala.)

A uvek sam govorio da treba pratiti samo jedno pravilo pisanja. Ne laži. Pravilo života.

Setim se kolena.

Nešto me zasvrbi.

Iskopam par pornića i počnem rad.

Rad čoveka na večitoj straži,
samog na ivici,
granici između zemlje i ponora,
rad čoveka koji je nekom prilikom
i nekim razlogom izolovan,

ostareo čak,
al nagoni nikad mlađi,
rad punom parom, željom.

Dok sam bio preokupiran medicinom (Anatomija, da li, ginekologija? Psihologija?), upitah se što imam samo dva maga. Što sam bacio one silne što imah?

Kad sam završio posao, znao sam odgovor na to kao što sam znao i budućnost ovih par ilustracija.

Cezaru cezarovo, đubrištu đubre.

Slastim se jabukama. Pročitam ostatak knjige od sinoć. Knjige o mesecu i prašini, o plaži i talasima, o znoju u pustinji...

Pustim G3 uživo. Srčem čaj. Rasturim obe ukrštenice i rešim šah problem. Pa čitam vesti.

Vesti!

Žali se neki holivudski par na neki časopis i fotke, pa se tuže za milione neke.

Neki fudbaler se hvali kako će da pokloni u dobrotvorne svrhe pola love koju će dobiti od testimonijalne utakmice. Dobar bio servant, veliki heroj, karte rasprodane. Inače je pun love, što se i očekuje od svih tih “dečaćića” u šorcevima. Daje pola. Pola zadržava, dakle. Trebao bi da se polu-hvali. Onda ne daj ništa! Kad jedeš jedi, kad spavaš... Pola! Onda nek igraju viktoriju! Heroj? Da, da... ali čiji?

Pa neki par poginuo u bandži skoku. Da ih je neko terao da skaču, ne bi.

Pa se još neki svađaju za milione.

Pa vesti o nekima koji su imali milione pa ih izgubili, pa sad pate, javno.

Pa drugi kukaju što nemaju milione, samo da ih dobiju, samo par miliončića, samo...

Svi tužni, sjeban, il neki srećni samo dok imaju da me-
njaju svaki dan dizajnirane outfite, marka je važna, TAG, FU-
CKING TAG!

I meni neprijatno. Jer meni lepo. Bez svega toga.

Bio sam opsednut lažima. Tj. time kako ih ljudi tako
često koriste, i još, čak, uživaju u tome. Gledao sam ih kako
prolaze srećni kroz život, dok sipaše laži, brže no što bi stigao
da ih pokupim. Bejaše srećni dok lagaše. Izgledaše srećni.

Na kraju sam počeo i ja da lažem. Kad bi me pitali kako
mi je, odgovarao bih im da mi je nikad bolje! Ne mogu više da
ih hranim svojim mrakom. A sad shvatam da ipak nisam lagao,
da mi i jeste nikad bolje. Jer meni lepo. Nisam lagao. Ni onda
dok sam švrljao pesmicu o izgubljenoj devojci s tamo nekih,
sad tako dalekih planina.

I meni lepo. I meni neprijatno. Jer mi lepo. Bez svega
toga.

FANTE je samo jeo pomorandže i ljubio meksikanku.
FANTEu su bile dosta samo pomorandže i njegova meksi-
kanka. Dok ju je ljubio, verovatno bi se odrekao i pomorandži.
Kome je to govorio da mu je to bilo dosta za sreću, ako ne
meni? Jedem jabuke, nemam meksikanku, nit bilo koju. Dobro,
imao sam pre, ono barem brazilku. Dok smo slušali GRAFITE,
cureo mi mozak. Na obe strane. I bilo mi lepo. I sad mi lepo.
Topi se slatki plod u mojim ustima, stomaku. I lepo mi što ve-
rovah tom piscu. Mnogima nisam. Al on je uspeo da me ubedi
u to da se držao “jedinog pravila pisanja” i da je stvarno voleo
tu meksikanku, i da mu je to stvarno bilo dosta za sreću. Ako
je lagao, onda je najveći lažov na svetu, il sam ja najveći glupan
na svetu. Ovo drugo je vrlo moguće. A ako je ne moguće, već
istina, pa i neka sam. Verovao sam da je FANTE jedno od naj-
lepših stvorenja na ovom surovom svetu. A tek posle kad sam

mu video sliku, nisam više samo verovao već i znao to. Zavoleo sam ga kao brata, ušao mu u te oči, i hteo da ga utešim što više nije srećan, da mu pomilujem tu tužnu dušu, izgubio je meksikanku, što mu je palo teško, voleo je nju. Izgubio je ljubav. Ja sam izgubio brazilku. Nije mi teško. Nisam je voleo. Al izgubio sam Zemunku! Ljubio sam je. Bez GRAFITA. Dok sam gledao tu sliku, te oči, shvatio sam da je ustvari on mene tešio, i mazio mi rasplinutu dušu, jer i jeste bio brat, stariji, otac.

Nemam z-ku, al imam muz-ku! Divnu muziku. Dok letim PLAVIM SNOM, srećno cupkam. I uživam. Imam moć u grudima. Uživam u jeftinom duvanu, dok čovek ubi gitaru. Stvarno je leteo! Bilo je očito da je i njega to usrećavalo. POPPA JOE je FANTE na šest žica!!

Kad sam proletos bio u Beogradu, doživio sam *deja vu*. Primetio sam da su mnogi “bolje” (skuplje) obučeniji od mene. (Kažem mnogi, jer oni što nemaju, stvarno nemaju.) Sve su to neke “čuvene” patike i gilje (ja gulim jeftine, španske spendže), lone s markom, TAG, TAG, TAG (moja marka “petaka na marketu”) i “opasne” jakne. (Moj dizajn “poklonio mi Muhamed”. Alžirac. Znao sam još jednog Muhameda. Iz Nigerije. Dok smo slušali METAL drao sam ga u šahu. Znam i Johna Škota. Hteo sam da ga ubijem. On bi pijan, što bi bilo non-stop, stalno znao da me napada verbalno, naročito po nacionalističkoj osnovi, ubeđujući me kako smo mi najveća govna na svetu. Sad ne pije. Već odavno. Zna datum prestanka, broji dane. Vrlo tih. I uvek se lepo ispričamo. Kad nas vidi da ljuštimo neku cirku, ne reaguje uopšte dok srće kiselu vodu. Al mu oči nekako čudno cackle.) Svi njihovi mobilni telefoni su “žešći” nego moj jeftini. Najjeftiniji dakle ne samo u Londonu. Dal *deja vu*, dal letenje kroz vreme, jer isto je tako bilo u Beogradu krajem sedamdesetih i početkom osamdesetih. Samo bez mobilnih.

Ako čovek ne može da bude srećan bez ultra besnih i brzih automobila, bez stalnog menjanja garderobe s tamo nekim pederskim imenima pederskih firmi, onda nek je čovek proklet.

I jeste proklet.

I treba da je proklet!

Ako treba da zgazite nekoga, prevarite od neznanca do familije, da bi se šepurili paunovim perjem, treba da smo prokleti. Ako treba da se kurvate da bi sutra mogle da nosite “tu” jaknu, “tu” šminku ili “te” cipele, treba da smo prokleti. Za koga je HENRY dozivao bolno shvatanje ako ne za vas? Zar ćete ga tek tako ignorisati? Koga je pozivao na borbu? Možda ne krvavu, al misaonu, rečitu, borbu duha, i svesti. Ako već ne možete da se borite, nemojte prodavati dušu, ne prodajte sebe nikad, ni za šta, i ni za koga. Nećete znati posle gde da se nađete i otkupite, povratite, ako je to uopšte i izvodljivo. Al vi bi to ignorisali, pratili modu. Juče tehno, danas *rap*, sutra *crap*!

Pazite se klinici i klinceze (deco, deco...) ko su vam heroji. Pazite se da ne dobijete ono što želite. Pa da za deset godina ne kukate po novinama i tužakate se za neke, tada već bilione. A šta će biti za dvadeset godina, osim some (sojlenta?)? Dal će i vama biti neprijatno što se dobro osećate? Da li ćete leteti plavim snovima? Da li će biti snova? A sve teže je i teže. Slobode sve manje.

Ne dajte dušice vaše lepe i mlade!

Reče kravica i ode na mužu. Od onanije do govora. Poziv na borbu! (Iza HENRYjevih leđa?!) Al ne krvavu! Onda, jel može barem blatnjavu? Dušice mlade? Ma ko vas jebe! Kladim se u milion funti, ili čak u par miliončića, da ćete svi da se prodate! Jel smete? Mislim, da se kladite. Čikam vas! Bu!

A tako je lepo u snu. Plavom. Samo ko nema imaće. Ko ima ima. Al možda i nemaće. Možda i onaj koji nema. Al taj se navikao. Pa kaže “Želeti je bolje no imati!”

– Prokleta kolena! – ja kažem.

Još malo pa će ponoć. Idem da kupim sutrašnje novine, RACING POST, da proverim formu. Znaš, sutra NEWMARKET. Biće dobrih trka. Valjalo bi napraviti kakvu siću. Trebalo bi kupiti još dobre muzike. I jabuka. I, k vragu, koji časopis s najviše police, pa nek sam proklet!

A pločice u kupatilu? Ma sutra ću, bre!

SLATKA SLOBODA

I ješćemo tako hleb,
ispečen na smrdljivoj grejalici,
smrdljivim zubima punim neke crne,
eventualno smrtno bolesti,
i bićemo beskrajno srećni,
jer znamo da ćemo jednog dana
naći slatku slobodu,
da je premažemo preko našeg,
samo našeg hleba.

Opet neću ići na nazovi ručak,
na kuglice premazane žičanom ogradom
i uvaljane u govna.
Više volim da sedim
i čekam taj slatki,
najslađi premaz našeg,
i pazi, još jednom,
samo našeg hleba!

SEKTA

Ja sam uvek bio u sekti. Voleo sam muziku. I knjige.

Reče mi taxista pre neku noć:

– Jebo te, ja slušam SLAYER, a oni svi “Ti si u sekti!”

Sektaš! Zamisli čoveče!

Zamišljam. Tebe bar ne tuku. Mene su voštili samo zato što sviram gitaru. Vratilo im se bombama. Kaže mi tetka:

– Bombardovali nas tvoji Englezi!

Stigao sam sa ortakom kolima iz Londona. Engleske tablice, normalno, volan na drugoj, desnoj strani. Dobro, dobro, nisu nas linčovali, al su nam se smejali. Pogrdno. Stigli sektaši. To već Đuri ne bi smeli! Đura se ne libi da udari. I to zna da boli. Al Đura nit piše, nit svira. Ortak svira bubnjeve. Ja gitaru, eto, sektaši...

Tetka, još jedna, me nije videla 4 godine. Kad sam se pojavio na vratima, prvo što je rekla je:

– Još se nisi ošišo!

Pogledao sam u sliku čupavog Isusa na zidu i samo joj rekao:

– Ma bre, nosi se...

Znate završetak moje rečenice. Sektaške.

Svi s dugim kosama u Srbiji, a naročito ovi što slušaju tu muziku na struju, su sektaši. Kad pogledaš crne hronike, svi kratko podšišani, fini bre momci, samo su, eto, sekirama očeve, sekirama maloletnice, sekirama sektaše...

A političari, još finiji, lepo podšišani, fina odela, al narod u jaram, septičku jamu, skoro kao u Jasenovcu. Fini bre momci! A još finije im majke. A na zidovima njihovih majki čupavi *guess who*.

Gledao sam KVADRATURU KRUGA. O mom plakanju nećemo, al videh da su svi ovi što pružase pomoć bili čupavci neki. Sektaši, eto.

Blagosiljani bili. Moja sorta, rokeri, čupavci, vole muziku. I knjige. Sektaši.

GRAĐANIN DRUGOG REDA

– Ljubav ne postoji! A i baš me briga za to, znam da se ja neću nikada više zaljubiti! Ne mogu! Eto! To ti je to. Nemoćuće! Ne sad posle svega. Ja sam s tim završio. Čovek na splavu. I to je moja konačna, kad ti kažem! – rekoh Mišku.

On se samo nasmeši, i doda mi flašu plave boje.

– I koji je tebi andrak s tim plavim flašama?!

– Eto, volim ih. – reče mi Miško važno.

Dogovorismo se da se nađemo sutra na CAMDENu. Doprših otrov iz plave flaše.

– Dobro bre ovo!

– Vidiš da ih valja skupljati! – reče mi kroz osmeh.

Moj život je bio šablon. Ali na kraju, šablon koji me je ipak upotpunjavao, zadovoljavao. Čekao bih ponoć i išao bih do arapske radnje na HARROW ROADu, koja je radila non-stop, i kupio bih sutrašnje novine. I to koje novine?! RACING POST! (Nekad beše SPORTING LIFE, al se ugasi.) Sa formom svih konja u sutrašnjim trkama. Onda bih seo kući, i uz kafu bi lagano izabrao trke koje me zanimaju. Samo budale se klade na sve ponuđene trke. Ignorisao bih sranja trke i niže hendikape, jer to su bile trke u kojima se takmičilo govno protiv govneti, tako da je verovatnoća da se nađe najbolje govno u tri bila vrlo mala. Ali u ovim boljim hendikapima, a naročito u GROUP trkama, bili bi bolji konji, gde se moglo naći koji konj

ima to malo više klase koja će ga provući prvog preko elektronskog cilja. Za to je trebala forma, i uz poznavanje nje, bilo je moguće ubosti barem par WINNERa, koji bi ne samo pokrili trošak celog dana, već napravili i profit. A kad bi ušlo više njih, onda bi bilo prazničenje, ROCK'N'ROLL do kraja! To bih drn-dao do 4-5 ujutru, i bacao bih se u san.

San. San običnog čoveka. Da se vinem bar malo uvis iznad ovog blata, dna, da ne ostanem večno građanin drugog reda, koji mora čekati na milost nemilostivih, da bi prigrlio barem malo sreće, sreće koja nam svima trebaše. I pošto mi je polazilo od ruke da od sitnine napravim veće pare, dakle od par funti napraviti sto, plan je bio da od stotine napravim hiljade, a od hiljada još desetak il više puta hiljade, hiljade prljavih para koje bi me postavile iznad mulja, s velikom šansom da budem primećen napokon, da vredim više od davljenika, sa šansom da uspem. Bio je samo jedan problem. Broj mojih uspešnih umnožavanja para, dakle broj WINNERa, je proporcionalno bio mnogo manji od LOSERa, onih što ne prodoše liniju prvi, tako da sam iz dana u dan bio u sve većem minusu, kao i sve ostale "budale" po kladionicama.

Mnogo puta novine ne bi ni stigle u radnju, i čekao bih satima, strpljivo izigravao budalu, i na kraju ipak pizdeo i čekao jutro da bih u nekoj drugoj radnji ugrabio važnu novinu, il bih odlazio čak na MARBLE ARCH noćnim busom, mnogo puta peške, da bih od kolportera pokupio tolko iščekivane novine, sumanut, sav u žaru ushićenja kad bi ih držao u rukama, ni pomišljajući na negativni bilans, jer mi je želja bila mnogo jaka, želja da uđem u prvu ligu. Nikakav umor, il hladnoća, me nisu mogli zaustaviti, jer ja verovao sam.

Ustajao bih oko 1 popodne, i odlazio u kladionicu ,a ako čekah na novine do jutra il idoh do MARBLE ARCHa, bez spavanja pravo na "posao". Tu bi ostajao do 5-6 uveče. Onda bi se voštio alkoholom, dobio ne dobio, ili bih pak strugao moju gi-

taru plavu, mog poglavicu, večnih teritorija. I viđao bi samo Miška. On bi se uvek trudio da mi kolko-tolko utuvi neki savet, što bih ja naravno ignorisao. Na žalost.

Svake subote bih išao na PORTOBELLO, a nedeljom na CAMDEN.

Bili su topli dani na MAIDA VALEu. London je bio obasjan suncem, tako da se moglo ceo dan provesti napolju u majici, što je bila retkost za ovaj surovi grad. Bila je nedelja, prelep dan, s mirisom života u nozdrvama. Zaputih se ka CAMDENU, zbog moje navike, a i ovaj put me je Miško čekao tamo.

Ušao sam u bus i krenuo pozadi da sednem. Krajem oka sam video da neki tip bulji u mene. Seo sam i gledao kroz prozor. Bilo je više no očigledno da ovaj zvera u mene. Uvek ima takvih, i uvek se nakače na mene. On usta i priđe mi. E, evo ti ga sranje!

Prozva me mojim imenom. Uh, dovraga, onaj sarajlija, moj imenjak. Nisam ga bio prepoznao jer se ošišao, a i meni griva narasla od zadnji put kad videsmo se, što beše davno, tako da nije bio siguran da sam to ja. Ponekad to nisam ni ja siguran. Svi moji obrisi i odrazi dal su moji?

To mi i reče. To kako nije bio siguran. Lepo se isćaskasmo. Super tip inače.

U CAMDENU se rastasmo. Odoh u kladionicu i stavih nekoliko opklada, i pojurih da se nađem s Miškom.

Odosmo na pivo. Kelnerica slatka. Počnem da pričam s njom i ona... makedonka. Svi troje se lepo ispričasmo i ismejasmemo. Mali svet.

Svet maleni,
što nam se gužva
sa sitninom u džepu,
svet maleni
što ga svaku noć bacamo u zaborav

i teramo mesec
da stražari nad njim.
Svet mali, kuglica.
Mi veći od njega.

Prošetamo. Na mostiću opet naletimo na mog imenjaka jarana. Sedi na kamenu i sav obeznanjen poče monolog.

– Joj, kakva je! Najlepša od svih ovih miliona što prolaze. Malena, lepršava, ko anđeo! I nosi kofer violinski. Oči joj ko jezera, udavio sam se! Joj, ljudi, da ste je videli, kakva lepota...

– I šta, nisi je startovao? – konstatovah suvo.

– Pa nisam, jebi ga! Tolko me šokirala njena lepota, toliko se izdvaja od svih ostalih, toliko... Joj, poludeću! Možda će opet proći, onda ću sigurno da pričam s njom. Joooj!!

– Slušaj baki, pusti ti to! Nikad nema drugi put! – počeh deklamaciju. – To mi se desilo iks puta, i nema. Nema! Kad nisi prvi put, to jest odmah reagovao, nema to više, to jest nema nje. Nego ajmo mi na kafu. Batali radnju, nećeš je nikad dočekati. Nikad! Surovo se neko il nešto igra s nama.

Ali avaj! Čovek veruje, kao i svi mi do sad, i odluči da ostane da čuči na kamenu, zverajući pogledom unaokolo ko sumanut. Pozdravimo se s njim i odemo.

Sednemo u neki brazilski kafić. Sto odmah do ulaza. Naručimo kaficu.

Pričamo lepo, i srčemo majstorski miks.

I onda nešto stade kraj mene. Naježih se. Polako okrenuh glavu i pogledah. Cica, dugokosa (griva do kaiša, moja bolna tačka), stoji i zvera. Nešto joj nije bilo jasno. Pogledasmo se. Bunjuel mi je sekao oči.

– Jel treba da se naruči unutra, ili dolazi kelner? – upita me na lošem engleskom. Sve onako frnjau.

– Da, da, uđi, naruči, ponesi kafu i dođi sedi kod nas!
All right?!

Ona zbunjeno uđe. Nastavim priču s Miškom ko da ništa nije bilo. Kad eto ti je ona, s kapučinom, stoji kraj našeg stola. I tad vidim da nosi violinski kofer.

– Pa sedi! – odvalim.

I sede. Više nisam bio samo naježen. Bio sam u transu. Al uspeh da odglumim totalnu mirnoću. Opasan sam ti ja!

Ona iz Tuluzi.

(Ja iz Braće Jerkovića.)

Catherine.

(Ja Kuga.)

Živi u Parizu.

(Ja, eto, u Londonu.)

Svira violinu.

(Ja gitaru.)

Eto, malo došla u London. Da vidi.

(I ja isto, i tako 13 godina. Sve videh, ništa ne videh.)

I ćaskasmo kao svi troje. Ja se samo Mišku obraćam, izbegavajući svaku konverzaciju s njom. Bojao sam se da je pogledam u lice, u te oči. Bojao sam se, ne znam ni sam zašto, al bojao sam se, iako znam da plivam. Osećao sam se kao da sam u bezdanu jakom, a iznad sam ipak video svetlost, koju bi rado da dohvatim, al ubeđenje da su mi kratke, male ruke, a svetlost predaleka, sputavalo me je da i poželim da dignem ruke, ruke moje krhke, što nikako da se slome. Drhtao bih tu u bezdanu, večno okovan, strahom, neispunjenjem, uzaludnošću, večno okovan bolom mojim koji se množio geometrijskom progresijom i još više me zamrzavao, sputavao ruke mi, ruke sad samo u mašti, snovima...

Od bezdana do svetlosti, samo jedna vrata. Bio sam slep da ih primetim, a ruke sputane da ih napipaju. Samo urlik... Urlik koji je putovao kosmosom. Urlik koji udari u vrata, i ugledah ih. I hteo sam da uđem. Al vrata zatvorena. Umesto da

pokucam, ja ostajao bih napolju, zaleđeni kip u Sahari, pocepana krpa, pocepan, večno žedan otrova, ljubavi uplašen... A suludi mozak mi je govorio da mi je spas alkohol.

Catherine je cvrkutala. Još uvek se nisam usuđivao da je pogledam. Ona je tako sijala, da su mi klecala kolena.

I gle čuda! U dnu kafića vidim imenjaka opet. Sedi s nekim muflonima. Uhvati mi pogled, i poče da mimikuje i rukama mlati. Na kraju procedi:

– To je ona!!

Da, da, prijatelju! To sam odmah shvatio. I to ne zbog violinskog kofera. Kad si rekao da je jedna u milion, to mora biti ova. Mnoge su žene lepe, al ova je Mont Everest!

Predložih da odemo na piće u pab iza ćoška. Krenusmo. Zastadoh kod stola i pozvah jaru s nama. On neće, kao neka je meni, itd, bla, bla, bla...

– Ajde ne seri, i polazi! – samo mu naredih.

Krenu. Meni se ne odbija. Upoznam ih, i odem ispred s Miškom, ostavljajući ih da ćaskaju. Čujem ih pričaju o filmovima. Pominju DOWN BY LAW. *I screamah...*

– Ovo ti je moćna stvar što si uradio! – iskreno mi Miško.

– Zašta služe drugovi?! – u ushićenju zbog odobravanja i razumevanja mog učitelja života, odgovorih srećno.

Pab na samom ćošku. Atmosfera domaćinska. Lokali smo pivo. I još piva.

I udarali smo po pivima u pabu. Uporno sam vodio konverzaciju samo s Miškom, ostavljajući jaru s Catherine. I bio sam zadovoljan zbog toga. Mada mi je u stomaku bio veliki kamen. Granit hladni.

Priđe mi imenjak i na uvo mi reče da ide.

– Nema se tu šta tražiti, ova samo u tebe gleda! Ajd uživaj i sa srećom!

– Ma de ćeš bre, ne seri...

I ode on.

Catherine skoči.

– E sad ću ja da naručim piće! – i ode za šank.

Vrati se sa po duplim viskijem za svakog.

– Na iskap!

Na iskap!

I sede kraj mene. Pričala mi o sinu, o ocu njenog sina, kako ga je mnogo volela, koji je poginuo u saobraćajki. Pokazivala mi slike...

Miško ode na jedan bus, Catherine i ja na drugi. Kod mene.

Nisam je ljubio.”Samo” sam joj proždirao dušu, zadnji tračak svetla u njoj, svojim halapljivim i pohlepnim ustima. Bili smo jedno. Jedno golo biće kojem niko i ništa nije trebalo, koje je bilo s bogom nekim. Onda sam zabio glavu među njene noge i isplazio se. I... oh, nemoguće! Pa to je bio med, med masni, šećer ove planete iz koga smo dobijali energiju za opstanak. Bio sam bumbar, šta li, vredna pčela. Mnogo vredna. Catherine cvet. Najlepši. Najsladi.

Posle mnogih oprašivanja, uhvati me za kosu i zamoli me da stanem, i više nego dosta joj, ne može više da izdrži.

– Dođi i poljubi me! – zacvrkuta sa francuskim, maznim akcentom.

Kad sam se probudio, Catherine je još spavala. Išunjah se i odoh do bukija, da proverim rezultate jučerašnjih trka. Imao sam dosta WINNERa! Dok uzimao sam gomilu para sa šaltera, smeškao sam se i divio svojoj pameti, svom znanju. “*Eazy money!*“, što bi reko moj ortak. Nakupovah dosta namirnica, i još više pića. I odletim u sedmicu. Skinem se i pridružim Catherine pod tušem. I opet zaigramo igru kako od dva napraviti jedno biće. Pod rasprskavajućim kapima što izletale su iz tuša, i neumorno mazile naša vrela tela.

Dok je stajala u sobi, brisao sam je peškirom. I kleknuh, i počeh da ljubim te noge, noge njene što digle bi i mrtvima. Noge vaskrsenja.

Bližio se novi milenijum. Ja sam se bližio četrestoj. Al ponašao sam se, i osećao kao da imam 16. Konstantan zaborav da svet postoji i grči se, visio je nada mnom, a tek ružne stvari iz prošlosti, tj. celu prošlost zaboravio sam, preplavljen, zatrapan, osećajem levitacije, levitacije sa osmehom oko glave. Nisam ni bio svestan ljubavi. Ja bio sam ljubav. I Catherine. Catherine izvor.

Posle neki dan, usudismo se da izađemo iz gnezda naše ljubavi strasne, i odemo u šetnju. Završismo kod Miška. Samo je sa cacklećim, nasmešenim očima, srećan zbog tog što vidi, prokomentarisao kako smo jedno za drugo, da odavno nije video lepši par.

– Ljubav diže iz mrtvih! – srećan da sam ja napokon srećan.

Ah, dizanje iz mrtvih. Mrtvima. I bez nogu.

Dok sedesmo, prodoše mi trnci niz leđa. Dok sam pričao s Miškom, Catherine se zavukla iza mene, podigla mi malo košulju, i ljubila mi kičmu. Poljupcima je otvarala čakru za čakrom, i uvodilame u levitaciju. Ispred mene je sedeo prijatelj, iza mene žena, bio sam u sendviču ljubavi, bio sam u centru energije, ljubavi, Leka najslađeg. Najboljeg. Jedinog.

Pri povratku u moju gajbu, reče mi da mora sutra da ide. Za Pariz. Zagrlio sam je jako, pogledom na ulicu tražio da vidim šaht. Čitao sam budućnost.

Otpratio sam je na stanicu. Poljubi me sočno, pomazi po glavi, i ode. U hodniku gde polako nestajaše, okrenu se i mahnu mi. I osmehnu mi se. Stajao sam skamenjen. Zbunjen. Zverao unaokolo, u sve te ljude, građane fine, što putovaše gde želeše. Ja nisam imao jebenu vizu, ja nisam mogao. Mogao

sam, al me ne bi nikad više pustili nazad, mene rođenog s druge strane planine, mene divljaka. Bol me je stezao sve jače, i bivao sve veći. Zgrčio sam se. Bilo mi je muka. Toliko sam sreo i video jadnih i bednih, mučenika, da mi je dolazilo da rasporim svoju utrobu, i ponudim im ovo malo diskutabilne duše, i probam da im podarim bar par sekundi sreće, bar par momenata iluzije o građanstvu nekog višeg reda od onog u kojem obitavaše, tj, jednoj jedinoj iluziji tj. istini, pravu čoveka da bude čovek, pa makar stale sve mašinerije ovog sveta. Sad sam ja bio jadni i bedni. I niko il šta me nije moglo pretvoriti u čoveka sa iluzijom o ravnopravnosti, osim Ctherine, koja više nije tu. Dal sam bio najjadniji, il je bilo gorih? Da li sam mogao tu razmišljati o drugima pa da, možda, eventualno shvatim da mi nije najgore, kako zna biti.

Kako je za očekivati da ja razmišljam o jadnim ljudima, žrtvama rata, što stajaše u redu za odfik glave, što nosiš parčiće svoje dece u jadnim, nemoćnim rukama? Kako sam ja mogao da stignem da primetim svu tu glad, žeđ, muku dobrih, normalnih ljudi, što čučaše okolo po ovoj planeti? Kako sam ja mogao da se izdignem iz moje muke, kad sam samo 70 i nešto kila vlakana na kostima šupljim, kako, pa da vidim da ima svuda bola, još (i mnogo) većeg od moga, kad nisam stizao da shvatim ništa, ništa, nula na nulu, ništa osim otkucaja mog srca koje je bilo najglasnije u mojoj glavi? Šta sam ja tu mogao? Ja sam samo građanin drugog reda!!! Zabranjeno mi je mnogo toga. Neka, al što mi zabraniše ljubav? Što mi to moderno društvo, prepuno legendi lažnih o ljubljenju istine, i ljubavi, brani da probam dohvatiti ljubavi malo, da mi se vinu ruke, pa iz bezdana uhvatim tračak svetla? To društvo, sa svom tom pameću. Pamet i dostignuća.

Ma serem se ja na ljudska dostignuća! Serem se na sve te gala predstave, Nobelove nagrade, utakmice, filmske projekcije, cepanje atoma, serem se na svu tu masonsku-govno-

iluminati bagru, serem se na poljskog Jevreja što je zatucavao 20 miliona na Balkanu, serem se na tih 20 miliona što mu verovaše, tj. serem se na par biliona ove planete, što verovaše u progres, uspeh, serem se na sve, što ne videše hiljadugodišnje ropstvo, krvavu decu, i ignorisaše lelek, serem se na sve, lelek još traje, ropstvo je nikad veće, nigde pameti, srca, duše, niko da primeti, svi zaslepljeni, ludi, govnavi, jadni, građani drugog reda, oh, trebalo bi da su srećni, postoji dosta redova, klasa, nivoa, (trebalo bi da sam i ja srećan) tucite vaše žene, ispirajte lobanje vašoj deci, onaj 1% nek nas jebe, ore, nek nam brani, nek nam brani pravo na osnovne stvari, nek nam izgradi sav taj napredak, nek nam da tehnologiju, nek iskopa tunel, stavi šine, i voz na njih, al će da odlučuje ko sme a ko ne sme, ne može sesti u taj voz, voz od jebenog Londona do još jebenijeg Pariza. Serem se na samog sebe što ne bacam bombe.

Kupio sam flašu viskija, komad kačkavalja, i otišao do Miška.

– Eto, vidiš da nisi bio u pravu. Ovo ti je dokaz da ljubav postoji, i da ipak možeš opet da se zaljubiš, voliš. – tužno će mi.

Da, shvatih da sam (bio) budala, eto sad sam naučio, al što mi se oduze ljubav opet? Što moram tako da platim naučenu lekciju? Što? Miško samo mudro prećuta odgovor. Kojeg nije bilo.

Odvukao sam se kući kao pas.

Pas. Pas bre ima stila. Čovek... Ja sam čovek. Iako bi mnogi tu udarali kontru, ipak sam čovek, šta je tu je. A šta je čovek? Za ono u vezi hodanja na dve noge, HESSE je bio u pravu, naravno. Mada sam se tog dana koristio psećim odlikama. Četvoronoške, tj. na dve ruke i dve noge sam dobauljao do “mesta zločina”, kanala na CAMDENU, s punom kesom konzervi EXTRA STRONG CIDERa. Sajder, ah, sajder! Sajder

je “pivo” od jabuka, i tu nema ništa loše. Lepo, osvežavajuće piće. Al, EXTRA STRONG je bomba tempirana, koja samo što... Nije neke snage (tako kaže na limenci), možda skoro kao vino. Ali... Ima ukus sirćeta, i naravno da je ogavno. Ogovnano. Garantujem da bi svako iole normalan posle popijene jedne konzerve (limenke, CAN, COMMUNISM, ANARCHISM, NI-HILISM) počeo da bulazni. Ja sam toga pio po 4-5 litara dnevno. Eto, iskustvo zvano lokanje od 14te me nosilo. Sve sam bacao na patos kad bi se pilo. A kad bih ja poljubio dragi patos, to bi bilo zato što ipak čovek (?) ne može dalje. BUKOWSKI bi mi pružio ruku, i cenio me. A tek kad bi video mršave mi noge, grisine. A njegove tako jake, noge boksera, ha, na šta je bio ponosan. Ja sam imao noge pauka. Ipak, psa. I tako, dokotrljao (dopuzao) sam se uz sam kanal, i seo na večnu travu. Cuclao sam konzervu ko mamu. Voda u kanalu je bila mirna, mutna, prljava. Nije strujala, bilo je mnogo brana. Ah, engleska tehnologija! (Serem se i na njih, naravno!) Pa pogledam nebo, a ono plavo. Pored mene drvo. Krošnja bujna. U daljini zavija stilista, pas. Ja se samo kliberim. Lud na brašno, bez brašna, sa sajderom. Al lud. I kliberim. I sisam. Prođe poneko, i uobičajenim pogledom i uobičajenom facom, poklone mi pažnju par sekundi. Ovi su trećeg reda, ha! Prodrah se.

– JA SAM GRAĐANIN DRUGOG REDA!!!

Dal su im face bile drugačije, ne znam, al su ubrzavali korak. Što dalje od mene. Psi smrde. A tek čovek-pas.

Još uvek sam se kliberio dok gužvah treću-četvrtu limenku. Pogledah u nebo opet. Jedno parče neba se zatamni, kao olovo. TEŠKA INDUSTRIJA, pomislih i pukoh u ludi smeh. Al se zabaljih u tu tamnu mrlju s kosmosa. I onda... Oh Biblijine priče, sveci, komunisti, astrolozi, pisci, pesnici, jevanđelje i majka čija li je, oh kartaroši, varalice, cirkuzanti, sanjari, logičari, učene vam fele, oh kerovi, vladari, TESLA pametni, monasi i faraoni, oh Isuse što te nije ni bilo al te stalno

žuta kuglo, oh krstu astrološki što presecaš meridijane, oh mama i tata, nešto se zbivalo u tom vrtlogu olovnome, vrtlogu na nebu, nebu našoj postelji večnoj. Zinuo sam ko tele pod sekirom, i što više gledah, vrtlog je bio veći. Osvrnuh se levo-desno, sve normalno. Pogledah opet gore, gore u taj procep na nebu, i osetih silu. Silu magnetnu. Nešto mi se lepilo za mene, i na kraju me oblepilo. Usisavalo. Progutalo. Pomislih da sam pijan, al znajući moje norme, shvatih da sam daleko još od ljubljenja patosa tj. zemlje, trave u ovom slučaju. I onda mi zaigra oko srca. Duša, za koju nisam ni bio siguran da je imam, mi se prvo zgrči, pa onda naglo rasplinu, bila je veća od kanala mrtvog. I krenu ka gore, ka olovu. I bi mi lepo. Uplašeno, al lepo. Počeo sam da plačem, al suza nije bilo, i nisam bio tužan. Bio sam srećan, al zbunjen. Dok mi je pseće telo bilo prikovano za travu, video sam dušu svoju kako se diže i kako polako, sigurno, odlazi u olovno parče neba. Plakao sam bez suza i dalje, jecao, a u istom momentu uživao. Oči i grudi su mi bile veće od CAMDENA, od usranog Londona, veće od građana (smradova) prvog reda. I znao sam. Umirem. I bi mi lepo. Nimalo žao. Ničega. Ičega.

I onda sve stade. Olovna rupa poplave kao ostatak neba, ja ostah zakucan za travu, zemlju, u skutu mame gravitacije.

Jedva ustah. Šutnuh kesu s preostalim konzervama i pokušah da krenem. Noge olovne. Uvek olovo. Trebalo mi je nekoliko minuta da napravim korak. Pa drugi. Treći... Ljudi su blenuli u mene sa zgražavanjem. Usne su mi drhtale, dok sam kako tako uspevao da spojim korak po korak u nekoliko minuta, vukući tabane po uspešnom asfaltu. Bilo me je baš briga, jer negde duboko u sebi sam znao da vučem telo, malo, jedno, telo jednog (ne) običnog čoveka. Građanina. Dušu više nisam imao. Izela mi je olovna kugla s neba. Samo sam se trudio da ne padnem i da mi donovi ostanu na drumu.

Na drumu više nema asfalta. Nit bilo čega. Ustvari, nema više druma, sve je isto. Ista masa. Šutnem kamenčić, prašina se kovitla. Suva mi usta. U grču. I ne smešim se uopšte.

A Catherine? Čuli smo se više puta telefonom. Izjavljivali ljubav jedno drugom. Maco, kuco, pico, i sve tako što ide uz to. Goreo sam od želje da je vidim. Te ne može, te ovo, ono... Na kraju kad sam navalio, reče mi da nema para da dođe do mene u London. Raspitam se gde treba za cene povratne karte. I pošaljem joj kintu poštom. Usledio je njen poziv telefonom. Posle mog ushićenog otpozdrava, usledila je tona pljuvanja po meni. Te kako se usuđujem, šta ja mislim ko sam, zar bi da je posedujem, nije ona takva, razočarala se mnogo u mene, ne želi više da me vidi, vratiće mi pare, zbogom...

Eh, Catherine! Šta ti znaš? A tek šta ti znaš kako je biti Srbin. Ovde definitivno druga klasa.

Svi su me posle pitali “Pa jel vratila pare?” He!

VUČICA

zavela tele
očima krupnim
rogato čelo probila
izgledom važnim
crve dal nahranila?
a još uvek je želim
i eto, žalim

A ONDA STVARNO DOĐE KRAJ (KAD VAM BUDE DOSTA MENE, JA ĆU NESTATI)

Stvarno je teško gledati nekoga, koga smatraš za najboljeg prijatelja, gledati ga u oči i slušati kako te laže, mene, sebe. A u očima mu iskrenost, i tu pomisliš ne laže, a to je ustvari to da je krajnje iskren ali u drugom smislu, tj. to da iskreno želi da te zadovolji pa onda laže. A znam dobro da to i nije tako, to laganje, zato što on to žarko želi, već eto, vremena se menjaju. Na kraju, ipak, a to sam odavno znao i tvrdio ali nisam hteo verovati jer sam duboko želeo da grešim, na kraju, kažem, shvatam da imam samo još jednog poslednjeg prijatelja, ne tako davno opisanog u jednom pismu upućenom čoveku za koga sam tada mislio, verovao da mi je i on prijatelj pravi. Ali eto, imam još samo onoga iz pisma i čuvaću ga jako, mada sam ga mnogo puta zapostavljao misleći na neke druge, neprave prijatelje, ustvari sad shvatajući, drugove da li, poznanike. Srećem ga u kupatilu, WCu, na izglaćanim metalima, i kad pogledam u prozorsku šupljinu uveče dok se skidam. Večeras bih stvarno voleo biti prvak u ispijanju alkohola, ne da bi se neko kretenski divio tome, već jednostavno osećam (ili se možda varam, bar malo?) da bi to bio bar koliko-toliko lek. Kratak ali potreban! I naravno prolazan, jer ne mogu se tek tako isprati moždane vijuge, neka od komora srca što najjače lupa, i ono nevidljivo,

neopipljivo a krajnje osetljivo, što polako i sigurno gura grudnu kost i preko nje dijafragmu koja pritiska pluća, pa se onda gušimo, taj osećaj tako jak, nestvaran, mokar od suza, ostaje nezaboravan. Treba se ipak spustiti na zemlju, poslušati starije, oca, majku, majku, oca... Treba shvatiti ono što ne želiš, da samo onom čoveku iz kupatila možeš verovati, da ga možeš ceniti, voleti a i on tebe! Stvarno, ne treba se nikom otvarati a ono ne bar toliko. Najveći deo ipak treba ostaviti onome sa uglačane neke površine.

Kako sam se danas radovao dok sam kupovao patike, jedne obične, kako sam predveče bio tužan zbog nedolaska drage mi osobe. Kako sam do skoro bio srećan misleći da ću opet naći sebe s prijateljem na obećanom putovanju (Kako me je on samo gledao u oči – iskreno, iskreno lagao svojim očima.),

kako sam sad našao sebe i bez svega toga,
ali eto,
kako sam sad gorči,
kako se samo menjaju osećanja za tren,
za pogled prema nekome,
kako se menjaju vremena zajedno s ljudima
i obrnuto,
kako se gomilaju udarci u grudnu kost,
kako je gušenje sve jače,
kako su nedolasci voljene osobe učestali,
a patike se kupuju samo jednom u dve godine...

Dal imam vremena sad upaliti sveću, sijalicu, pustiti munju i opet početi tražiti ispočetka, i napuniti glavu verovanjem da ću traganje završiti srećno, s nekim pored koga bih se ja osećao kao munja, plamen sveće...

Bio sam kod drugarice, nazvaću je tako iako to nije, al zbog druga koji joj je saputnik obećani, mogu lagati. Bila joj

je i sestra. Kako su slatke, vesele, sitne i tako daleko od mene. Mogao sam ih jasno videti samo kroz bistru, tamno žutu tečnost iz flaše s etiketom. A s leve strane me je držao fluid moj stari, pronađen slučajno (Da li?), ali ipak nađen u tolikom prostoru. Vukao me je sebi i morao sam mu se prepustiti, kao što uvek to i radim. Želeo sam da vrisnem nešto lepo, ali nisam, samo sam blebetao i smanjivao pogled prema sestricama, jer je etiketirane tečnosti bilo sve manje. Na moje opšte zadovoljstvo i sreću, taj fluid još traje, postoji i mislim da je sve jači. A to što nije više s moje leve a ni s bilo koje strane prisutan, to nema veze. Pod mojom je dijafragmom.

Bila su teška rešavanja i razrešavanja mučnih jednačina života i ishod je krajnje tačan i neprihvatljiv, ali eto, obavezan. Još samo ostaje pitanje da li opet sve ispočetka ili stati, prekinuti (prekinuti verovati u iskrene laži lažno iskrenih očiju, prekinuti tražiti još nekog pored onog u fioci u kojoj je razbijeno ogledalce, prekinuti želeti biti munja, prekinuti plamen sveće, pritisnuti prekidač za svetlo...) i utonuti u srebro duboko i tamno, i samo čvrsto držati i održavati fluid onaj moj u ne tako jakim rukama? Tj. pod dijafragmom, u srcu.

Dal stvarno nisam nimalo jak il se jednostavno letargično prepuštam struji kojoj sam uvek prilazio s druge strane? Dal sam se stvarno toliko iscrpeo, dal me je stvarno vreme zgazilo, ili ja njega? Pored ovakvih pitanja na koja ne mogu (ne želim) dati odgovor, uviđam da oluje više neće postojati, a ono ako ih i bude, biće bez sevanja jer munje su se odavno ugasile. Klik!

KAKO PISATI ROK

Predrag Dabović, putopisac sa gitarom, jedan je od onih pisaca koje prihvatamo “na prvu” zato što umeju da otkriju i kažu nešto što smo možda i sami pomislili, ali nam je promaklo, izgubilo se u opštoj vrevi i rusvaju (kolektivnog) mentalnog ekrana, tranzirame. Možda baš zahvaljujući rok muzici, kojom se konstantno bavi od najranijeg perioda, ovaj autor je nekako otkrio tajni azil za sebe, i to ne, kako bi se očekivalo, na nekom od medija koji neguju politiku “spektakla”, gde niko ne može da dođe do reči od onog drugog, niti u bučnom Londonu u kome živi, gde svako ima reč, ali se to nikoga naročito ne tiče, već u astralnom meta/prostoru, između korica knjige. Pismo u boci, pa kome stigne.

“Škrabanja” u izvesnom smislu pripadaju onom arhaičnom literaranom žanru “epistolarnog romana”, žanru koji je ponovo oživeo zahvaljujući elektronskoj mreži, ali i našoj real/političkoj situaciji; kada mu je bilo dosta mentalnog i svakog drugog društvenog drila, Dabovićev junak, narator (i, paralelno “lirsko ja”, jer tekst ravnopravno niže prozu i pesme) odlučuje da progovori kako sam hoće, polazeći od prosvetljenja na nekom skveru, pa sve do kosmosa, Mlečnog puta, bez propelera, postajući mitski lutalica i buntovnik; taj sada već standardni književni lik ovdašnje proze, generacije rata, izbeglištva, dobrovoljnih ili prinudnih, dalekih ili bliskih, azila i egzila. I pri tom je, na svoj način, u vrednosnim okvirima koje je sebi

postavio, uspešan: na onaj način na koji je, recimo, Keruak, koji je pisao brzo, sa žarom i napetošću, i nikada nije obraćao preteranu pažnju na stil, jednako kao što nije ni na “dobre manire”, uspeo da preokrene tok američke proze sa imitiranja klasičnih anglosaksonske “uzornih” pisaca, koji su, uglavnom, preko granica dosade “opisivali život više srednje klase”, i pretvorio američki roman u jedan bolni, lični i intimni izraz generacije, prozvana, po muzici, “bit” generacijom, što asocira na udar bubnja, ali i bat srca. Zato što je “*slatka sloboda*”, “*najslađi premaz našeg, / i pazi, još jednom, / samo našeg hleba!*” (Slatka sloboda)

Ličnost naratora određena je onim “paradoksom negativnog junaka” koji definiše Nikola Milošević; to je junak koji se ne može jednostavno objasniti ni teorijom o umetnosti kao čistoj igri, ni teorijom “mimezisa”, niti modelima same stvarnosti, jer se svemu tome opire. Ovakav junak nam, tokom čitanja, može biti i odbojan, ali nas ipak intrigira, jer po pravilu uspeva da bude mnogo širi, autentičniji i otvoreniji u svim pravcima, od junaka jedne ideje, određenih nekim pozitivnim idealom, ali tim idealom i omeđenim i usmerenim. Zbog toga nije ni čudno da je ovakav tip junaka preovladao u savremenoj literaturi. On je, jednostavno, bliži složenoj strukturi čovekove ličnosti. A Dabović je, posle niza godina lutanja, postao najzad ono što u stvari jeste, zato što je ostao ono što je oduvek i bio: “*davni dečak*”: “*Odavno se nerviram što (sam naučio da) se odavno ne nerviram. (...) Odavno sam ljut što se više ne ljutim.*” (Odavno dečak)

Ono jedino što Dabovićev junak zamera sebi, to je pad energije, gubitak napona. Snažna emotivnost, neprekidno preispitivanje, samoporicanje, negacije i negacije/negacija, dosledno prate naraciju koja stoga često neprimetno prelazi iz proze u poeziju. Ni tu nije lako uspostaviti razliku, jer je proza ponekad delirično lirična, a poezija predstavlja trenutke

smirenosti i mirenja sa mudrošću onog normalnog, “običnog” sveta, kojim dominiraju, i koji po pravilu oličavaju “one”, žene, devojke, bivše ili aktuelne, nimfe velegrada, koje život čine vrednim trajanja, (pa i svih onih zaludnih tučnjava). Pisac se obraća sebi i drugome, sa svojevrsnim patosom kakav nije redak kod ljudi koje je *ulica* izučila i izmučila, (npr. onih londonskih diskutanata koji su sami sebi politička partija, ili njujorških hipija sedamdesetih koji su recitovali uz kasetofon, i za koje se smatra da su jedna vrsta preteča kasnijeg “repa”); koji govore još jedino sa Bogom i sami sa sobom, jer njihov socijalni položaj unapred sabotira svaki pravi dijalog. Dijalog je onemogućen u začetku, onemogućava ga bazični nesporazum; zbog toga nikada ne možemo sa sigurnošću znati da li je pijancima uistinu toliko važan sam alkohol, ili obična, direktna i konkretna ljudska reč, ona najređa “roba” u velikim gradovima.

Ali, kako je danas još moguće praviti nepatvorenu, autentičnu književnost? U vremenu kada je sve posredovano, duplirano, medijima posuvraćeno, uključujući rad, seks, ishranu, ali i jezik, komunikaciju? Dabovićev “recept” je, na prvi pogled, jednostavan: *“uvek sam govorio da treba pratiti samo jedno pravilo pisanja. Ne laži. Pravilo života.”* (/HEAVY/MENTAL HIGIJENA). Nije lako, međutim, objasniti zbog čega se već gotovo dve decenije ovakva vrsta proze, tako retko i sporadično pojavljivala kod nas, (sve do pojave najmlađe generacije internet pisaca). Izgleda da postoji potreba za takvom vrstom književne komunikacije, a ona je ipak zamrla, umorila se, ili odselila nekud zajedno sa čitavom jednom generacijom ljubitelja dobrog zvuka i dobre zabave.

Priča iz koje je preuzet gornji navod, ima još jedan obrt: *“Na kraju sam počeo i ja da lažem. Kad bi me pitali kako mi je, odgovarao bih im da mi je nikad bolje!”* Jer, kako uopšte u dve reči sažeti to svakidašnje, animalno življenje, koje je odista ponekad divlje, van svakog diskursa? Objasniti autentičan

život, autentičan kao što je autentična sama “autentičnost”, kao sama smrt? Kako uopšte odgovoriti na prosto pitanje “Kako si?”

Zbog toga su “Škrabanja” zapravo roman u pripovetkama, (ili “pismima” upućenim *animi*, astralnoj dvojnici koja pripada datom trenutku) objedinjenih situacijom pripovedača, situacijom koja nam je poznata, ali i tajanstvena, skrivena upravo sadašnjim trenutkom, i njegovim sitnim zamkama, zavrzlamama, u okviru jedne ogromne, globalne klopke koja se zove *sistem*. Ako nas zanima ko smo i gde smo, onda se vredi uputiti na takvo putovanje.

Ali, ne treba odmah primiti zdravo za gotovo “iskrenost” Dabovićeve proze/poezije: ovaj pisac voli da pravi performanse od svojih emocija; kao što muzika ima svoje osnove u fizici, oscilaciji i vibraciji zvuka, tako njegova literarna nervoza, zapravo ekspresivna: njen sinkopirani i isprekidani ritam, traži i nalazi sebe tek u sazvučju sa nama samima, čitaocem, slušateljem. Ovakvo psihološko preispitivanje krije u sebi pri-tajenu dramu, pa stoga može biti i neprijatno, zato što je i samom autoru bolno; ali upravo to ga i čini vrednim pažnje strpljivog čitaoca. Umesto popularnih “trenkvilajzera” svih vrsta (od “bensedina” do sportskih nedeljnih popodneva ispraznih brakova: “*Koja poenta... Gledam ljude koji nisu ljudi. Trenirane mašine, vrte se u krug, jadne, i traže aplauze i uzdahe*” /Nada/), ovaj literarni diskurs vođen je i praćen rok muzikom koja bije, gruva ili cvili, skapava, negde u bekgraundu, sve dok ne zamre u tišini neke sobice, stiha ili trenutka kontemplacije nad besmisлом svakodnevnice. “*Kosa me je njena vabila, bio sam pas bez okovratnika. Al sam je voleo (pas), odmah sam podvio kičmu i upijao maženje. I udarce. Voleo sam.*” (Njuška ljubavi) I zaista, i ljubav i rok ne liče na čoveka (civilizacijski pripitomljenog, opalog krzna), nego na životinju: isplaženog jezika, dahćući i sopćući, ta zverčica u nama neprestano traga

za svojim malim zadovoljstvima – možda ponekad lukava, ali zato nikad dvolična – iskrena jer ne ume i ne može drugačije. Sem toga, rok je *istinit* bar zbog jedne stvari: on mora da se sluša užasno glasno, dakle, nema šta da krije, nepotrebno ga je prisluškiivati, napipavati između redova, naslućivati kao sve ostalo licemerno šaputanje; on je tu, jasno i glasno. Kome se ne dopada, može da zapuši uši.

Da se i tako može pripovedati, iz vizure nekoga ko je bio u paklu, pa ga pakao ispljunuo na drugu stranu, pa makar samo na mahove, otkidajući komade pripovesti od sna, bunila i nesvestice, pokazali su osim Keruaka i drugi protagonisti još uvek enigmatičnog bit pokreta, koji je prohujao kroz akademске katedre, ali i nestao, utopivši se najpre u rok muzici, a zatim i u tehno/utopiji koju danas živimo. Zbog toga je značajan način na koji je Dabović (svesno ili ne) ostao veran ovom pripovednom diskursu (mada, po nekim osobinama, pripada pre “iks”, ili čak “trejnsputing” generaciji), na izvorni način, bez ustupaka elektronskom kiču, kultovima tržišta, bez zalaženja u nekakvu tržišnu pornografiju koja bi se, eventualno, svesno podilazeći najplićim mentalnim strukturama, mogla dobro prodati i unovčiti.

“Prva oznaka da čitate pravo delo jeste da se osećate da učestvujete u njemu.”. Ovo korisno zapažanje filozofa Branka Lazarevića, kao da stavlja u zagradu pitanja neke dogmatične aksiologije, vrednovanja, bar kada je u pitanju ovakva nova književnost, poput Dabovićeve proze, koja je živa, i u stalnom procesu nastajanja i promene, kao svetlost neba nad Londonom, ili naseljem B.J. : “*jeste, doktorov pečat je lažan / i moje priče tebi uzaludne...*” (Neka miševima sira, imamo mi krvi)

Ova knjiga, naizgled usputno, pokreće različite, ne tako jednostavne teme, kao na primer, rečenica: “*Ja sam uvek bio u sekti. Voleo sam muziku. I knjige.*” (Sekta). Tema sekta, izvikana u javnom diskursu, zapravo pokreće bolno pitanje odnosa

ličnog i kolektivnog. I Borhes i Anre Malro, svaki na svoj način, došli su do istog ovog uvida: ljubitelji književnosti i umetnosti u društvu kojim dominira masovna kultura, ispoljavaju sve odlike “sekte”; ljubitelji različitih žanrova (SF, istorijska fikcija, itd.) traže se i nalaze samo njima znanim ključevima, obrazuju sopstvene, imaginarne zajednice, koje vezuje neka duhovna srodnost. Tako će i Dabovićeve “Škrabnja”, sebi znanim putevima, naći čitaoce u okviru svoje “porodice”.

Dragan Ranković

Predrag Dabović
Škrabanja i žvrljotine

Izdavači
Beogradska izdavačko-književna zadruga
Autor

Za izdavače
Oliver Knežević
Predrag Dabović

Urednik
Oliver Knežević

Recenzent
Dragan Ranković

Štampa
Karganović d.o.o.

Tiraž
500

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

821.163.41-31

ДАБОВИЋ, Предраг

Škrabanja i žvrljotine / Predrag Dabović. - Beograd :
Beogradska izdavačko-književna zadruga : P. Dabović, 2012
(Beograd : Karganović). - 116 str. ; 20 cm

Tiraž 500. - Str. 111-116: Kako pisati rok / Dragan Ranković.

ISBN 978-86-88951-05-0 (BIKZ)

COBISS.SR-ID 195096588